

Grundskolenämnden

Förslag till beslut - Riktlinje för placering vid förskoleklass och grundskola samt förslag på revidering av reglemente

Förslag till beslut

1. Anvisningar för placering vid förskoleklass och grundskola beslutad av grundskolenämnden den 15 juni 2022, § 41 upphävs från och med 1 januari 2025.
2. Riktlinje för placering vid förskoleklass och grundskola antas och börjar gälla från och med 1 januari 2025.

Förslag till kommunfullmäktige

Grundskolenämndens reglemente revideras så att punkten 1 i § 2 stryks. Punkten avser delegation från kommunfullmäktige till grundskolenämnden om beslut om indelning i geografiska upptagningsområden för de kommunala grundskolorna.

Ärendebeskrivning

Skolvalet regleras idag i Anvisning för placering vid förskoleklass och grundskola beslutad av grundskolenämnden den 15 juni 2022, § 41 innebärande att varje kommunal skola har ett geografiskt definierat upptagningsområde. Denna skola blir då anvisad skola för de barn som bor inom upptagningsområdet. Grundskolenämnden har delegation från kommunfullmäktige att besluta om indelning av geografiska upptagningsområden. Vårdnadshavaren kan enligt nuvarande anvisning under skolvalsperioden lämna in önskemål om skolvalsplacering. Om vårdnadshavaren inte lämnar in önskemål om en viss skolplacering placeras barnet vid anvisad skola (enligt upptagningsområde). Vid händelse att det finns fler sökande till en skola än vad det finns platser sker urvalet enligt följande urvalskriterier i prioriteringsordning:

1. Upptagningsområde.
2. Relativ närhet.
3. Syskonförtur.
4. Lottning.

2023 beställde barn- och utbildningsförvaltningen en genomlysning av skolvalet med anledning av att se över skolvalet med syfte att modernisera, utveckla och effektivisera skolvalet. Utredningen genomfördes av Conectura. Utredningen beskriver bland annat problemen med att utgå ifrån upptagningsområden. Exempelvis har Skolväsendets överklagandenämnd konstaterat att ett system där skolplatser först tilldelas elever

baserat på upptagningsområden och först därefter tillgodoser vårdnadshavarens önskemål i mån av plats inte är förenligt med skollagens placeringsbestämmelser. Vidare konstaterar Skolväsendets överklagandenämnd att upptagningsområde inte kan likställas med nära hemmet då elever bosatta i ett upptagningsområde kan ha nära till ett flertal skolenheter.

Utifrån omvärldsanalys och kartläggning av nuläge i Eskilstuna kommun har behov av ett antal utvecklingsområden inom skolvalsprocessen identifierats. I enlighet med utredningen föreslår därför barn- och utbildningsförvaltningen grundskolenämnden att anta nya riktlinjer för skolvalet. Eftersom dokumentet syftar till att säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande bedömer förvaltningen att skolvalsprocessen bör beskrivas i en riktlinje och inte en anvisning som tidigare i enlighet med kommunens struktur för stödjande dokument.

Förslaget innebär att ta bort upptagningsområdena vilket kommer bidra till att det ges större möjligheter att fördela eleverna jämt mellan skolorna och undvika situationer där vissa skolor måste ta emot över sin kapacitet medan andra skolor inte fylls. De nya riktlinjerna kommer också underlätta genomförandet att digitalisera skolvalsprocessen. I stället för att utgå från upptagningsområde kommer skolvalet i stället baseras på vårdnadshavarens önskemål. Om en skola inte har plats för samtliga elever som önskar gå där måste Eskilstuna kommun göra ett urval av vilka elever som ska erbjudas platser vid den sökta skolan. Detta görs på ett objektivt, sakligt och icke-diskriminerande sätt och med hänsyn tagen till vad som sammantaget är bäst för *samtliga* inblandade elever.

Urvalet kommer att ske enligt följande urvalskriterier i prioriteringsordning:

1. Syskonförtur

Ett barn kan placeras vid en skola genom syskonförtur när barnet söker till förskoleklass om barnet *har syskon som går i förskoleklass eller i årskurs 1-3* på den aktuella skolan det läsar då barnet ska börja i förskoleklass. Syskonen måste bo på *samma folkbokföringsadress*. Syskonförtur innebär att tvillingar placeras vid samma skola i förskoleklass. Syskonförtur kan bara åberopas när barnet ska börja i förskoleklass och inte för barn som söker till årskurserna 1-9. Om antalet sökande med rätt till syskonförtur enligt ovan överstiger antalet platser tillämpar Eskilstuna kommun urvalsgrunden relativ närhet (se nedanstående punkt) för att välja ut vilka barn med syskonförtur som ska erbjudas platserna.

2. Relativ närhet

Eskilstuna kommun arbetar efter en närhetsprincip som kallas *relativ närhet*. Det innebär att om barn A och barn B har sökt till samma skola och bara ett av barnen kan beredas plats, mäts avstånden från barnens folkbokföringsadress både till den sökta skolan och till en alternativ skola. Den alternativa skolan är den skola som är närmast elevens folkbokföringsadress. Om eleven har sökt till den närmsta skolan så är den alternativa skolan den näst närmsta skolan som man mäter till. Avståndet till den alternativa skolan subtraheras med avståndet till den sökta skolan. Det barn som får det högsta värdet i uträkningen, d v s det längsta avståndet till den alternativa skolan, får platsen.

Avståndet som mäts är kortaste väg till skolan från elevens folkbokföringsadress. Avståndet som mäts är den närmaste framkomliga väg som eleven kan gå mellan hemmet och skolan.

3. Lottning

Om flera barn har samma värde avseende relativ närhet och det inte finns platser över till alla, slumpar datorsystemet fram en turordning som avgör vilket eller vilka barn som får erbjudande om sista platsen eller platserna på skolan.

Barn vars vårdnadshavare inte framställer något önskemål kommer ha rätt till en skolplacering nära hemmet. För att kunna möta detta arbetar Eskilstuna kommun med följande. Nära hemmet är för en elev i förskoleklass och årskurs 1-3 cirka 2 km gångavstånd till skolan, elev i årskurs 4-6 cirka 3 km gångavstånd och för en elev i årskurs 7-9 ca 4 km gångavstånd.

På grund av den nya riktlinjen behöver grundskolenämndens reglemente revideras då de nya riktlinjerna inte kommer att utgå ifrån geografiska upptagningsområden. Därför föreslår grundskolenämnden kommunfullmäktige att stryka punkt 1 under § 2.

Beslutet skickas till:
Akten

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Lina Kihlblom
Förvaltningschef

Susanne Englund
Skolchef

Barnkonsekvensanalys

Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde

Artikel 3: Barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn

Artikel 6: Alla barn har rätt till liv och utveckling

Artikel 12: Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

Bakgrunden till att förvaltningen föreslår nämnden att anta nya riktlinjer är på grund av att möta vårdnadshavarens önskemål om placering på ett bättre sätt samt att även ge möjlighet att hamna på en skola nära hemmet. Skolväsendets överklagandenämnd menar att upptagningsområde inte kan likställas med nära hemmet då elever bosatta i ett upptagningsområde kan ha nära till ett flertal skolenheter. Att frånga upptagningsområde kommer därför att bidra till att barnet kommer ges samma möjligheter till att hamna på den skola hen vill.

Att anta nya riktlinjer kommer bidra till barnets bästa då vårdnadshavarnas önskemål är utgångspunkten. Om en skola inte har plats för samtliga elever som önskar gå där måste Eskilstuna kommun göra ett urval av vilka elever som ska erbjudas platser vid den sökta skolan. Detta görs på ett objektivt, sakligt och icke-diskriminerande sätt och med hänsyn tagen till vad som sammantaget är bäst för *samtliga* inblandade elever. Vilket är i enlighet med barnkonventionen.

Ett urvalskriterium är syskonförtur. Det innebär att vårdnadshavare som redan har ett barn placerat på en enhet (i förskoleklass – årskurs 3) har rätt att få sitt barn sökande till förskoleklass placerat på samma enhet under förutsättning att syskonen är folkbokförda på samma adress. Riktlinjen föreslår att syskonförtur är första urvalskriteriet, just för att det ska underlätta för barnfamiljer.

För att säkerställa att alla barn får placering på en skola nära hemmet beskriver riktlinjen avstånd för att reglera vad ”nära hemmet” innebär. Avståndet är reglerat efter barnets ålder för att det ska genomsyra ett barnperspektiv. För en elev i förskoleklass till årskurs 3 är detta 2 km, årskurs 4–6 gäller 3 km och för årskurs 7–9 gäller 5 km.

I skolvalet företräder vårdnadshavarnas barnets talan vilket den nya riktlinjen kommer att ge bättre förutsättningar för.

STYRDOKUMENT

Riktlinje för placering vid förskoleklass och grundskola

Beslutad när	2024-06-12
Beslutad av	Grundskolenämnden
Diarienummer	GSN/2024:227
Ersätter	GSN/2022:338
Gäller för	Grundskolenämnden
Gäller fr o m	2025-01-01
Gäller t o m	Tills vidare
Dokumentansvarig	Administrativ chef

Riktlinje

En riktlinje är ett styrande dokument som ska säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande. Riktlinjer ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige eller av berörd nämnd.

Innehåll

STYRDOKUMENT	1
Riktlinje för placering vid förskoleklass och grundskola.....	1
Inledning	3
Regler runt skolvalet till kommunal skola.....	3
Urvalskriterier vid skolvalet.....	3
1. Syskonförtur.....	4
2. Relativ närhet	4
3. Lottning	5
Barn vars vårdnadshavare inte framställer något önskemål om skolplacering	5
Musikklass.....	5
Barn folkbokförda i andra kommuner än Eskilstuna.....	5
Särskild handläggning	6
Elever med skyddade personuppgifter.....	6
Särskilt om vårdnad och oenighet.....	6
Anpassad grundskola	6
Tidigare skolstart - förskoleklass.....	6
Tidigare skolstart – grundskolan	7
Uppskjuten skolstart	7
Fritidshem.....	7
Regler runt skolplaceringar och skolbyte utanför skolvalsperioden.	7
Skolplacering under löpande termin.....	7
Fasta skolbytesperioder	8
Byte p.g.a. elevhälsoskäl.....	8
Skolplacering i annan kommun än hemkommunen.....	9
Fristående skolor.....	9

Inledning

Skolplikten inträder höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år och ska som huvudregel börja fullgöras i förskoleklassen. Skolplikten upphör sedan vanligen vid utgången av vårterminen det tionde året efter det att barnet börjat fullgöra skolplikten. Under denna period är det hemkommunen som ansvarar för att barnet får den kostnadsfria grundläggande utbildningen i allmän skola, som eleven enligt skollagen har rätt till. Även barn som stadigvarande vistas i kommunen på grund av särskilda omständigheter, såsom asylsökande, har rätt till skolgång.

Eskilstuna kommun ansvarar som hemkommun för att utbildning i grundskolan kommer till stånd för alla som har rätt att gå i förskoleklass och grundskola och som inte fullgör sin skolgång på annat sätt. Detta sker genom ett ordinarie ansökningsförfarande inför kommande läsår och genom särskild handläggning.

Om det är möjligt ska ett barn alltid placeras på den skola som vårdnadshavaren önskar. Om en skola inte har plats för samtliga elever som önskar gå där måste Eskilstuna kommun göra ett urval av vilka elever som ska erbjudas platser vid den sökta skolan. Detta görs på ett objektivt, sakligt och icke-diskriminerande sätt och med hänsyn tagen till vad som sammantaget är bäst för *samtliga* inblandade elever. Även elever vars vårdnadshavare inte framställt något önskemål får en skolplacering under ordinarie ansökningsförfarande.

I Eskilstuna kommun genomförs skolval till de kommunala skolorna inför förskoleklass. För de elever som saknar kommande årskurs på sin skolenhet genomförs valet även inför den årskursen.

Regler runt skolvalet till kommunal skola

Urvalskriterier vid skolvalet

När det finns fler sökande till en skola än vad det finns platser sker urvalet enligt följande urvalskriterier i prioritetsordning.

1. Syskonförtur
2. Relativ närhet
3. Lottning

1. Syskonförtur

Ett barn kan placeras vid en skola genom syskonförtur när barnet söker till förskoleklass om barnet *har syskon som går i förskoleklass eller i årskurs 1-3* på den aktuella skolan det läsåret då barnet ska börja i förskoleklass. Syskonen måste bo på *samma folkbokföringsadress*. Syskonförtur innebär att tvillingar placeras vid samma skola i förskoleklass.

Om antalet sökande med rätt till syskonförtur enligt ovan överstiger antalet platser tillämpar Eskilstuna kommun urvalsgrunden relativ närhet (se nedanstående punkt) för att välja ut vilka barn med syskonförtur som ska erbjudas platserna.

2. Relativ närhet

Eskilstuna kommun arbetar efter en närhetsprincip som kallas *relativ närhet*. Det innebär att om barn A och barn B har sökt till samma skola och bara ett av barnen kan beredas plats, mäts avstånden från barnens folkbokföringsadress både till den sökta skolan och till en alternativ skola. Den alternativa skolan är den skola som är närmast elevens folkbokföringsadress. Om eleven har sökt till den närmsta skolan så är den alternativa skolan den näst närmsta skolan som man mäter till. Avståndet till den alternativa skolan subtraheras med avståndet till den sökta skolan. Det barn som får det högsta värdet i uträkningen, d v s det längsta avståndet till den alternativa skolan, får platsen.

Avståndet som mäts är kortaste väg till skolan från elevens folkbokföringsadress. Avståndet som mäts är den närmaste framkomliga väg som eleven kan gå mellan hemmet och skolan.

3. Lottning

Om flera barn har samma värde avseende relativ närhet och det inte finns platser över till alla, slumpar datorsystemet fram en turordning som avgör vilket eller vilka barn som får erbjudande om sista platsen eller platserna på skolan.

Barn vars vårdnadshavare inte framställer något önskemål om skolplacering

Eskilstuna kommun strävar efter att elever som önskar det ska få en skolplacering nära hemmet. Vad som avses med skolväg och hem framgår under ovanstående rubrik *Relativ närhet*. Även elever vars vårdnadshavare inte framställt något önskemål har rätt till en skolplacering nära hemmet. För att kunna möta detta arbetar Eskilstuna kommun med följande. Nära hemmet är för en elev i förskoleklass och årskurs 1-3 cirka 2 km gångavstånd till skolan, elev i årskurs 4-6 cirka 3 km gångavstånd och för en elev i årskurs 7-9 ca 4 km gångavstånd.

Musikklass

Dessa riktlinjer gäller inte för plats i musikklass där särskilda färdighetsprov enligt skollagen utgör urvalskriterier.

Barn folkbokförda i andra kommuner än Eskilstuna

En kommun får enligt 9 kap 13 § och 10 kap 27 § skollagen ta emot en elev från en annan kommun i sin förskoleklass och grundskola efter önskemål av elevens vårdnadshavare. En elev som har tagits emot i en kommuns förskoleklass eller grundskola ett visst läsår har rätt att gå kvar hela läsåret, även om de förhållande som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret (9 kap 14 § och 10 kap 28 § skollagen). Om det för eleven återstår endast en årskurs, har eleven också rätt att gå kvar sista årskursen (10 kap 28 § skollagen).

I Eskilstuna kommun innebär sista årskursen årskurs 9. Bestämmelserna innebär vidare att elever från andra kommuner endast tas emot ett läsår i taget. Elever som flyttar från Eskilstuna och folkbokförs i andra kommuner har rätt att gå kvar innevarande läsår och i förekommande fall årskurs 9. Om det finns platser över på skolan kan elever folkbokförda i andra kommuner tas emot under längre tid än ett läsår.

Särskild handläggning

Elever med skyddade personuppgifter

Vårdnadshavare till elever med skyddade personuppgifter kan inte genomföra skolvalet i kommunens e-tjänst och hanteras därför manuellt enligt särskild handläggning.

Särskilt om vårdnad och oenighet

Om en elev har två vårdnadshavare ska dessa gemensamt fatta beslut om elevens skolplacering. Om vårdnadshavarna är separerade men har gemensam vårdnad om eleven får en elev som saknar skolplacering en anvisad skola utifrån den adress där eleven är folkbokförd.

Vid oenighet mellan vårdnadshavarna fattas beslut om placering av tjänsteperson på delegation från grundskolenämnden efter särskild handläggning.

Anpassad grundskola

För elever som tillhör anpassad grundskolas personkrets och söker plats i anpassad grundskola finns ett särskilt antagningsförfarande.

Tidigare skolstart - förskoleklass

Ett barn får tas emot i förskoleklass redan det kalenderår barnet fyller fem år. Eleven har då inte skolplikt, men en skyldighet att delta i undervisningen. Huvudmannen beslutar om eleven ska tas emot i förskoleklass efter utredning. Eleven kan endast tas emot i mån om plats.

Tidigare skolstart – grundskolan

Ett barn får börja fullgöra sin skolplikt i grundskolan och anpassad grundskola höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år om barnet gått ut förskoleklassen alternativt om vårdnadshavaren begär det. Om vårdnadshavaren begär det, och barnet bedöms ha förutsättningar kan rektor, om det avser grundskolan, fatta beslut om att barnet får börja direkt i grundskolan utan att först ha gått ut förskoleklass. Om det gäller anpassad grundskola är det barnets hemkommun som fattar beslutet.

Uppskjuten skolstart

Om det finns särskilda skäl kan ett barn medges uppskjuten skolplikt med ett år. Uppskjuten skolplikt är ett ingripande beslut eftersom man fråntar eleven rätten till utbildning. Bedömningen av om särskilda skäl föreligger måste därför göras väldigt restriktivt.

Beslut om uppskjuten skolplikt fattas av elevens hemkommun enligt särskild handläggning.

Fritidshem

Elever som får skolplacering har rätt till fritidshemsplacering på samma skola. Familjen söker själv plats på fritidshem i kommunens e-tjänst i samband med skolvalet eller senare.

Regler runt skolplaceringar och skolbyte utanför skolvalsperioden.

Skolplacering under löpande termin

Vårdnadshavare har möjlighet att ansöka om skolplats eller skolbyte under löpande termin för barn och elever i följande situationer:

- Elever som flyttar till Eskilstuna kommun och som önskar skolplats på en kommunal skola i kommunen. Detta gäller under förutsättning att eleven inte redan är inskriven på en kommunal skola i Eskilstuna kommun.
- Elever boende utanför Eskilstuna kommun som önskar skolplats på en kommunal skola i kommunen om det föreligger särskilda skäl för mottagande enligt 9 kap. 13 § och 10 kap. 25 § skollagen. Detta gäller under förutsättning att eleven inte redan är inskriven på en kommunal skola i Eskilstuna kommun.
- Elever som går på en kommunal skola i Eskilstuna kommun, som flyttar till eller inom kommunen och som önskar byta till en skola närmare den nya bostadsadressen.

Om en elev ansöker om skolplacering utanför skolvalsperioden, anvisas eleven en skola med tillgänglig plats och utifrån samma urvalsregler som vid ordinarie skolval.

Fasta skolbytesperioder

Vårdnadshavare har möjlighet att ansöka om skolbyte vid fasta tidpunkter. Dessa tidpunkter infaller två gånger under höstterminen och en gång under vårterminen.

Endast skolor som har tillgängliga platser vid dessa tidpunkter omfattas av antagningen. Om en vårdnadshavare tackar nej till erbjudande om ny skolplacering så kvarstår tidigare skolplacering. Om eleven inte kan beredas plats vid någon önskad skola så kvarstår tidigare skolplacering.

Utgångspunkten är precis som vid skolvalet vårdnadshavarnas önskemål. Om inte önskemålet går att tillgodose, ska ansökan hanteras enligt samma urvalsregler som under skolvalet.

Byte på grund av elevhälsoskäl

Vid byte på grund av elevhälsoskäl sker placeringen efter utredning och samverkan mellan skolans lokala elevhälsa och huvudmannen. Placeringen vid en viss skolenhet ska bedömas vara nödvändig för att få till stånd en fungerande skolgång för eleven. Tillämpningen ska ske med stor restriktivitet och behovet av skolbyte ska styrkas med skriftligt underlag från elevens skola. Beslut om lämplig skolplacering fattas sedan av tjänsteperson

på barn- och utbildningsförvaltningen på delegation från grundskolenämnden.

Byte p.g.a. elevhälsoskäl kan inte ske till en årskurs på en skola utan tillgängliga platser.

Skolplacering i annan kommun än hemkommunen

Om särskilda skäl föreligger har en elev med hänsyn till sina personliga förhållanden rätt att bli mottagen i en annan kommuns skola. Den mottagande kommunen avgör om särskilda skäl föreligger efter att ha inhämtat ett yttrande från elevens hemkommun. Om en elev har tagits emot i en annan kommuns grundskola har eleven rätt att gå kvar i den skolan hela läsåret även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret. Om bara en årskurs återstår av elevens skolgång i grundskolan har eleven rätt att gå kvar även det sista läsåret.

En elev kan även i annat fall tas emot i annan kommuns grundskola om den mottagande kommunen beviljar detta. Elevens vårdnadshavare ska i sådana fall själv direkt kontakta skolan i den andra kommunen som avgör om den vill ta emot eleven. En elev från Eskilstuna kommun som önskar gå i annan kommuns skola kan beredas plats där om kommunen godkänner den interkommunala ersättningen från Eskilstuna kommun.

En vårdnadshavare kan även ansöka om plats vid en fristående grundskola utanför hemkommunen för sitt barn. En fristående skola ska enligt huvudregeln vara öppen för alla elever som har rätt att gå i grundskolan. Huvudmannen för skolan avgör hur många elever som kan tas emot på skolan. Ansökan om skolplacering vid fristående skola i annan kommun riktas direkt till den fristående skolan.

Fristående skolor

Fristående skolor har egna antagningskriterier och administrerar sina egna skolval.